

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

II. An possit dari omissio omnium actuum collectivè sumptorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

constituitur voluntas potens non agere, sine qua non esset potens ad non agendum; sed impotens ad agendum, quæ duo inter se sunt valde distincta, in principio enim potenti ad non agendum, non actio, seu omisso oritur ab ipso principio, quod per potentiam physicam, & realem potens est agere, & similiter potens non agere in principio verò impotenti ad agendum, sicut est lapis respectu visionis, negatio visionis, non lapidi tribuitur, tanquam principio illius, sed dicimus negationem visionis oriri in lapide ex negatione potentie ad videndum, & hæc causalis vera est, ideo est negatio visionis in lapide, quia illi non est potentia ad videndum, quæ causalis falsa est in homine liberè omittente, de quo non possumus dicere, ideo est in homine negatio amoris, quia illi non est potentia ad talem amorem eliciendum.

54 Obiicies tertio. Voluntas purè omittens, nihil habet, per quod in actu secundo constituatur libera: ergo omisso non potest esse libera. Probatur consequentia: libertas in actu secundo debet dicere aliquid, quod non dicat in actu primo: sed in voluntate purè omittente nihil est, quod non sit in libertate per modum actus primi, ergo nihil est, quo constituatur libera in actu secundo. Respondeo, libertatem in actu primo non dicere actum, neque negationem illius, ut per se patet, quia libertas in actu primo est indifferens, ut coniungatur cum actu, & cum negatione illius, & libertatem in actu secundo dicere negationem actus, per quam voluntas, supposita libertate in actu primo constituitur libera in actu secundo.

55 Obiicies quarto. Libertas est potentia vitalis: ergo non potest reduci ad actum, nisi per actum vitalem, sed omisso non est actus vitalis: ergo non potest libertas per illam ad actum reduci. Respondeo, distinguendo primum consequens. Non potest reduci ad actum, secundum positum, seu commissionis nisi per actum vitalem, concedo consequentiam: Non potest reduci ad actum, secundum priuativum, seu omissionis, nisi per actum vitalem, subdistinguo: nisi per actum vitalem positum, nego consequentiam: nisi per actum vitalem negativum, hoc est per negationem actus vitalis, concedo consequentiam. Alio modo respondere poteris, si distinguas primum antecedens: libertas est potentia vitalis, distinguo: respectu actus positivi, concedo, respectu actus negativi, etiam liberi, nego. Alio modo: libertas est potentia vitalis exercens suam vitalitatem per actum positum, concedo: exercens suam vitalitatem per actum negativum, nego: deinde nego consequentiam.

56 Obiicies quinto. Omisso non est à principio intrinseco, neque voluntaria: ergo non potest esse libera. Respondeo, omissionem esse à principio intrinseco, & voluntariam negatiuè, quatenus potest tolli per actum voluntarium provenientem à principio intrinseco, cuius est priuatio, & de facto non tollitur propter motum propositum per cognitionem intrinsecam, quod voluntatem detinet, ne eliciat actum, & tollat omissionem.

57 Obiicies sexto. Entitas libera, ablata illius libertate, manet voluntaria: ergo si omisso esset libera, ablata libertate, maneret voluntaria: sed omisso libera non potest esse voluntaria: ergo non potest esse libera. Respondeo, actum positum liberum, ablata libertate, manere voluntarium, quia remanet cum dependentia physica à voluntate, à qua cum erat liber physice, & moraliter dependebat; actum verò negativum, ablata libertate, non manere voluntarium, quia ablata libertate, aufertur dependentia moralis, quam habebat omisso à voluntate, & hæc ablata, nulla illi remanet dependentia physica, quia omisso libera non physice, & moraliter dependet à voluntate, unde omisso amoris circa obiectum non cognitum non tribuitur voluntati, tanquam causæ physice, vel morali; actus verò amoris necessariò productus tribuitur voluntati, tanquam causæ physice, illum producenti.

58 Obiicies septimo. Intellectus non potest omittere actum, ad quem habet sufficientia principia, nisi per alium actum: ergo neque voluntas id poterit. Respondeo, longè disparere esse rationem, quia intellectus est potentia necessaria, & non potest se ipsum determinare ad intelligendum, vel ad suspendendum actum, quem semel exercet, unde ut cesset ab hoc actu, necessarius est alius actus impossibilis cum isto, vel voluntatem illum determinare ad cessationem illius, quæ determinatio voluntatis, actum intellectus essentialiter supponit. Voluntas verò est potentia libera, quæ non indiget alio extrinseco determinante, sed ipsa

per proprium positum actum se determinat ad amandum, & per negationem illius se determinat ad non amandum.

Obiicies ex Recentioribus Arriaga, sequi ex libertate omissionis, illa fore meritoriam, quam illationem, tanquam absurdam solvere conatur: sed Ripalda disp. 70. citat paginibus, & rationi, meritum omissionis, & illud probat eisdem testimoniis, quibus Arriaga illud tanquam absurdum inferebat, quapropter quidquid sit de illatione, & merito omissionis, tenendum est, omissionem posse dari liberam abque actu, qui sit causa illius, & nullum erit absurdum concedere, omissionem esse meritoriam, si id inferatur, quod modo non desinio, quia pendet illatio ex principis requisitis ad meritum, quorum examen Theologo datur, non Philosopho, rem intra terminos putat Philosophia tractandi.

PUNCTUM II.

An possit dari omisso omnium actuum collectivè sumptorum.

Robauri iam voluntatem posse merè negativè se habere, omnemque suspendere actum circa obiectum propositum; sed adhuc restat difficultas, an id possit præstare circa omnia obiecta collectivè sumpta, ita ut nullum actum ratione vigilante exerceat voluntas. Negat P. Ruiz de providentia disp. 42. sect. 7. n. 161. ubi asserit voluntatem teneri, quando intellectus intelligit, eligere vult ex actibus, quos ipse assignat, & refero. Primus est volitio deliberandi circa obiectum sibi propositum ab intellectu, utrum faciendum, vel non faciendum sit; vel utrum statim aggrediendum, vel quomodo, & quibus circumstantiis. Secundus est volitio non deliberandi, sed laxandi habenas intellectui, ut proponat, quod occurrerit, & prout occurrerit, cogitandum. Tertius est, volitio diuertendi cogitationem ad alia obiecta. Quartus est, volitio amans aliquod obiectum actu propositum. Quartus est, penetrandi melius & perseverandi in intuitu, & consideratione obiecti, prius representati ab intellectu. Inter quas volitiones, & alias penè innumeras ab his contentas, asserit, teneri voluntatem vagè hanc, vel illam elicere, retinere libertate circa determinatam quamlibet volitionem.

Sto pro affirmativa parte cum Gaspare Hurtado, de Pecc. disp. 3. diff. 17. & affirmo, voluntatem posse purè negativè se habere circa omnia obiecta collectivè sumpta. Conclusionem probo, eadem ratione, quæ probavi, posse dari puram omissionem circa unum obiectum, applicando eandem formam ad extensorem materiam, Nullum obiectum necessariò proponitur voluntati necessariò amandum, vel odio habendum, seu nullus actus voluntatis per se sumptus, in particulari est necessarius: ergo adhuc distinctivè nullum tenetur exercere voluntas. Probo consequentiam; nullum est principium, quod determinet ad actum sub distinctione, sed quolibet determinat ad proprium suum actum: ergo si nullus actus in particulari est necessarius, neque in communi, seu sub distinctione necessarius erit. Primum antecedens concedit Ruizius, & nullus negat, sæpe enim voluntati omnia obiecta ita sunt proposita, ut possit à quocumque actu in particulari cessare, quia nullum proponitur summè bonum, quod ad amorem necessariò trahat voluntatem, vel ad odium, abque indifferentia determinet. Confirmatio consequentis firma videtur, quia quælibet cogitatio tantum inclinatur ad suum obiectum, & non amplius: ergo nulla datur, quæ determinet ad amandum rationem aliquam communem præter illam quam ipsa representat. Fundamenta Ruizij oppositam tenentis sententiam proponam, & solvam.

Arguit primò P. Ruizius: dominium respicit voluntatem, non in quantum est causa naturalis, sed in quantum est causa libera. At verò voluntas, ut causa naturalis, inclinatur ad bonum, sublati impedimenti, ergo per libertatem voluntatis cohereri ad hoc non potest. Respondeo, dominium voluntatis tantum illa respicere, ut causam liberam, esse tamen liberam circa omnia obiecta proposita cum admixtione boni, & mali, & posse omnia obiecta aliquando ita proponi, ut in quolibet rationem aliquam inveniatur mali & boni, & libera circa omnes actus, ad quos potens est, constitutur. Quando verò aliquod obiectum boni si sine admixtione mali proponatur, vel boni in communi illi repræsentetur.

representetur, tum illud amare tenebitur, sed talis propositio, seu representatio non semper occurrit.

Arguit secundo, nullum hominem posse scire in hac vita, an per puram omissionem, an per actum positivum cesset ab omnibus volitionibus; quod si per actum positivum se applicat ad volitiones suspendendas, iam tunc voluntas elicit actum, quo dicat, volo omittere, quem si non eliciat, necessario aliquid ex relatis est elicitura. Resp. admittendo nullum posse scire in hac vita, an cesset ab omni actu, & implicare sciri, neque apprehendi ab aliquo, nisi per summam ignorantiam; voluntatem cessare ab omni actu per actum positivum; implicat enim ab omni actu cessare, dum habet actum positivum; nego tamen, hoc deficiente, necessario voluntatem elicaturam aliquid actum ex relatis à Patre Ruizio.

Arguit tertio, & hoc argumentum probationem principalem suae conclusionis esse dicit: numquam posse voluntatem se reducere de potentia ad actum & redire ad habendas volitiones, nisi vera sit conclusio ab ipso tradita. Sequelam probat, quia postquam voluntas libera voluit suspendere omnem actum collectivum per tempus, v. g. semiquadrantis horae, transacto illo semiquadrante, nihil est, ratione cuius voluntas possit redire ad exercitium suarum actionum, neque se ad volitiones determinare, quia volitio praeterita, quae omissionem per semiquadrantem praefixit, nihil reliquit in voluntate, ratione cuius, illo tempore transacto voluntas se possit determinare, quia non potest liberam volitionem inchoare, quin aliqua volitio necessaria exercitium libertatis praecedat, quod probasse dicit scilicet.

Supponit Doctissimus Pater voluntatem se debere determinare per actum positivum ad omissionem, calu, quo illam sit habitura, quod falsum iudico, quia illa voluntas, quae diceret, volo omittere omnem actum, non conduceret ad omissionem; si tamen voluntas illa volitione careret, si eam non habuisset, neque ad volitionem aliorum actuum, quia tempore, quo esset tota omisio omnium actuum collectivum sumptorum, non erat futura illa volitio; ergo per se ipsam ad nihil poterat voluntatem determinare, volitio enim, quae non est, sed fuit, nihil potest influere, nisi media sui cognitione, cognitio autem voluntati diceret: tu proposuisti suspendere omnem actum, vel quodvis aliud novum obiectum proponeret, in quod posset voluntas tendere actu positivo, ac proinde difficiliorem omissionem redderet. Ex his respondeo, voluntatem posse cessare ab omni actu, absque eo quod praecesserit aliquis actus positivus, quo se ad cessationem determinaverit; sed per puram omissionem se constituendo pure omittentem, & determinatam ad omissionem, sicut determinatur ad actum amoris per ipsum amorem absque eo quod praecesserit actus, quo dicat, volo amare. Eodem modo affirmo; voluntatem posse in quocumque instanti ad positivum libertatis exercitium redire, ex vi cognitionum, quibus voluntas liberè omitebat, quod posset in quocumque instanti semiquadrantis efficere, etiam si antea de crevisset, per illud tempus omittere, quia actus, quo diceret voluntas, volo per semiquadrantem omittere, non ita illam necessario determinaret ad omissionem, ut non posset operari, & non omittere toto illo tempore. Illud quod addit, voluntatem in quolibet negotio incipere ab actu necessario eiusdem voluntatis primum actum liberum praecedentem, forsan non est verum, quia ex eo quod obiectum ab intellectu voluntati proponatur sub ratione boni, & mali, voluntas poterit absque alio praevio actu eiusdem, liberè illud amare, vel odio afficere. Sectionem tertiam, quae id probasse dicit, legi totam, in quam eruditione, quam in omnibus hinc author doctissime affectat, reperi, nihil tamen ratione, neque autoritate firmum ad conclusionem probandam inveni. Si autem verum sit voluntatem incipere in quolibet negotio ab actu necessario, in his ad quae positivum determinat, in illis, in quae per puram omissionem tantum tendit, hoc admitti necessarium non est.

Arguit quarto, Si Deus non necessitat voluntatem quoad exercitium aliquam volitionem determinatam vagè, non poterunt defendi S. Thomas, & alij Scholastici dicentes causas secundas necessarias, & liberas moveri & applicari à Deo non solum quoad specificationem, sed etiam quoad exercitium. Resp. Deum applicare, & movere causas secundas liberas quoad exercitium, quia illis praebet concursum generalem, & cogitationes ministrat, quae causam

liberam ad exercitium actus movent, & inclinant per modum actus primi, dependenter tamen ab illius libertate, ex vi cuius poterit voluntas, supposita hac applicatione, & motione per modum actus primi adhuc in sensu composito, non se aliquo positivo actu exercere.

Arguit quinto, non posse, nisi in sua sententia conciliari testimonia S. Thomae & aliorum, afferentium voluntatem non necessitari ad volitionem boni, seu beatitudinis in communi quoad exercitium, & postea affirmantium, talem volitionem esse necessariam. Respondeo, non pertinere ad perfectam huius difficultatis tractationem, testimonia relata conciliari, & in quacumque sententia, ut sonant explicata sunt difficilia, nihil enim est aliud, voluntatem necessitari, quam actum necessarium elicere. Possunt tamen praedicti Doctores intelligi, cum dicunt voluntatem necessario amare beatitudinem, seu bonum in communi, de voluntate praevientia cogitatione boni, & beatitudinis sine admixtione mali; quando verò non dicunt, non necessitari ad hanc volitionem quoad exercitium, sed quoad specificationem, interpretari possunt de voluntate secundum se, propterea alitrahit ab ipsa praevientia cogitatione, vel sine illa, quia quando voluntas non praevientur cognitione boni, seu beatitudinis in communi, non est necessaria ad exercitium, ad quod adhuc non est proxime potens, est tamen determinata semper quoad specificationem, quia ratio boni in communi, ut sic, numquam potest odio haberi.

Arguit sexto, secundum doctrinam ab ipso traditam, Angelis fore similiorem animum rationalem, qui nunquam possunt ab omni actu cessare. Respondeo, naturam voluntatis humanam me, constituere ex principiis Philosophicis, & effectibus, quos in illa agnosco, independentem à maiori vel minori similitudine cum Angelis, de quo modo non curo, neque aliquid definio, quia nihil de similitudine extremorum potest tradi, quovisque uniuscuiusque natura exactè sit explicata.

CONTROVERSIA XI.

De intentione & electione.

PUNCTUM I.

Explicatur obiectum intentionis, & electionis.

NON omnes actus voluntatis, primus omnium est quidam simplex affectus, quo bonum voluntati placet secundum se consideratum, absque ullo ordine ad possessionem, absentiam, vel praesentiam illius. Affectus iste primogenitus voluntatis, nomen genitricis assumit, & voluntas dici solet: aliàs amor strictus, propterea distinguitur à desiderio, quod bonum adquirendum respicit, & gaudium, quod iam adquisitum intuetur. Ex hoc actu omnes alij, quibus voluntas obiectum prosequitur, originem trahunt: inter quos unus est desiderij actus qui respicit bonum obtinendum. Desiderium istud aliquando est in ordine ad media, aliquando sine illo respectu ad ipsa, saepe enim quis desiderat obtinere dignitatem praecise ex eo quod illi representetur commoda, & illa careat, quia illi in particulari, neque in confuso media aliqua in ordine ad illam adquirendam representantur. Frequentius tamen desiderium istud ordinem dicit ad media aliqua, confusè, vel determinatè cognita, quibus dignitas illa adquirenda est, & illam voluntas dependenter à medijs adquirere desiderat, cuius applicationem virtualiter, & quasi implicite amat, quia eo ipso quod quis enixè desiderat honorem Crucis D. Iacobi obtinere medijs obsequiis Regi factis, & facinoribus egregijs pace, belloque perpetratis, virtualiter vult illa obsequia Regi praestare, & hac facinorosa peragere, ut dignitatem, & propositum sibi honorem consequatur.

Hæc desideria aliquando sunt efficacia, aliquando non efficacia sunt. Efficacia dicuntur illa, ex vi quorum nullum non medium ponitur ad finem obtinendum, & componi nequeunt cum omissione positionis mediij requisiti